

Права оплемењивача такођер обухваћају:

Сакупљене материјале или производе коју су директно произведени из оригиналног материјала за узгој (сјеме или биље), ако оплемењивач није имао могућност да оствари своја права на сјеменски материјал заштићене сорте

Сорте:

- изведене, откривене или развијене из заштићене иницијалне сорте која није изведена сорта,
- када производња сјеменског материјала захтијева поновну употребу заштићене сорте

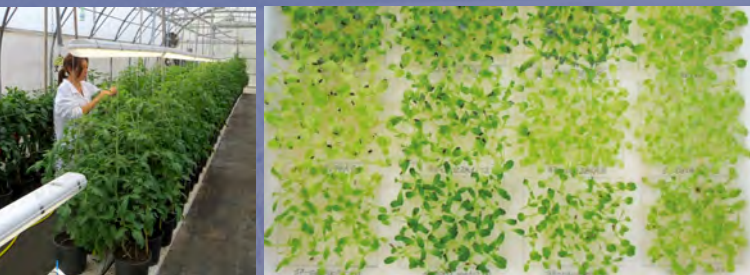
Сјеменски материјал украсног биља и воћака, уколико се поново користи у комерцијалне сврхе као:

- репроматеријал за размножавање украсног биља, или
- убране цвјетове, или
- сјеменски материјал дрвећа, грмља и вишегодишњег биља

Изузећа оплемењивачког права

Оплемењивачко право се не односи на:

1. кориштење заштићених сорти за приватне и некомерцијалне сврхе;
2. кориштење сорти за експерименталне сврхе;
3. кориштење сорти у сврху оплемењивања других сорти.

ЕУ-ФИТО-БиХ

Овај пројекат финансира Европска унија

КОНТАКТ

Управа БиХ за заштиту здравља биља

infouprava@uzzb.gov.ba

Маршала Тита 9а

71 000 Сарајево, БиХ

Тел: +387 (33) 290 700

Овај пројекат финансира Европска унија

"Ова публикација је урађена уз помоћ Европске уније. Садржај ове публикације је искључива одговорност Министарства пољопривреде, хране и шумарства (Италије) и Управе БиХ за заштиту здравља биља и ни у ком случају не представља становишта Европске уније".

ЗАШТИТА НОВИХ СОРТИ прилика за оплемењиваче и узгајиваче у БиХ

ЕУ-ФИТО-БиХ

„Даље јачање капацитета у фитосанитарном сектору из области средстава за заштиту биља, здравља биља, сјемена и садног материјала, укључујући фитосанитарне лабораторије и фитосанитарну инспекцију“

Корист система UPOV за земље чланице UPOV-a

Међународно прихваћени систем *sui generis*

Заштита за оплемењиваче и друге чланове UPOV-a

Сарадња и испитивање сорти

Више могућности за домаће оплемењиваче

Повећана доступност нових сорти од домаћих и страних оплемењивача

Повећана доступност побољшаних сорти за пољопривреднике и узгајиваче

Правне и техничке смјернице

Стварање нових сорти је активност која захтијева улагање људских и финансијских ресурса на дугорочној основи. Заиста, за узгој нове сорте потребно је од 10 до 25 година оплемењивања и тестирања.

Права оплемењивача представљају облик интелектуалног власништва и успостављена су у циљу заштите нових биљних сорти, која је слична као код заштите софтвера. Носилац права (обично је то оплемењивач) има искључиву надлежност да користи заштићену сорту и материјал за размножавање такве сорте, за сљедеће сврхе:

- директну производњу или репродукцију (размножавање);
- узгој у циљу размножавања;
- стављање на тржиште;
- продају или другу врсту маркетинга;
- извоз и увоз;
- складиштење за било коју поменућу сврху.

Међународна унија за заштиту нових биљних сорти (UPOV) је успоставила систем заштите биљних сорти. Чланство одређене државе у UPOV-у захтијева успоставу правног система који штити локалне оплемењиваче и биљне сорте добијене у другим земљама.

Предности система UPOV за оплемењиваче

Правни основ за добијање зараде од инвестиције

Основа за национални и међународни уговор о лиценцирању

Заштита за оплемењиваче и на другим територијама чланица UPOV-a

Корист од првог дана примјене и на другим територијама чланица UPOV-a

Једноставна и усклађена примјена и поступак испитивања

Изузећа оплемењивача

Право на кориштење / размножавање заштићене сорте оплемењивач може дати трећим особама (нпр. сјеменарској компанији, узгајалишту), путем различитих правних облика, углавном по лиценци. Ово право треба дати у писаном облику и мора укључивати споразум о накнади за лиценцу (плаћање тантијема).

Сљедеће користи се могу сматрати да су посљедица увођења заштите биљних сорти у земљи која постане чланица UPOV-a

- повећан приступ страним сортама/ клицо-плазмама за оплемењиваче, пољопривреднике и друштво;
- повећање броја сорти пољопривредних култура пуштених у промет, како из страног тако и из домаћег сектора;
- побољшана својства сорти која су важна за пољопривреду БиХ, потрошаче и друге крајње кориснике.

